

De Postryder verschijnt s'jingsdags, s'ouderdags en zaterdags.

Men schryft in te Tongeren by M. COLLEE, boekdrukker uitgever van dit blad, groote markt, 20, en by alle postdirecteurs.

Alle toezending van brieven, annoucen, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad. 8 fr. buiten de stad.

Een blad afzonderlyk, 20 centiem.

De aankondigingen, per drukregel, 15 centiem.

De reklamen, per drukregel 25 centiem.

TONGEREN, DEN 4 FEBRUARY.

Budget van oorlog.

Ziehier hoe de *Presse*, een paryzer blad, over ons budget van oorlog spreekt :

« Men kan zich maar moeilijck dergelyke begoochelingen verklaren. Zelfs in de veronderstelling die zekerlyk niet aennemelyk, niet mogelyk is, zal toch een leger van tachtig duizend man Belgenland niet kunnen verdedigen. Of België een betrekkelijck gesproken magtig leger te been houdt, ofwel, naer het voorbeeld van Zwitserland, geen leger bezitte: dit is volstrekt onverschillig onder het oogpunt der nationale veiligheid. Den dag waarop België niet meer door zyne onzijdigheid beschermd wordt, zal geen belgisch leger, hoe sterk generaal Chazal dit moge maken, den inval des vreemdelings kunnen tegen houden.

» Nog een woord :

» Het budget van het belgisch oorlogsmi- nisterie beloopt tot 34 miljoen franks. Eiwel ! België heeft nog geen vyf miljoen inwooners ; Zwitserland heeft twee en half miljoen ; dus ruim de helft. Byaldien men de oorlogsbud- gotten van den zwittersechen Bond overziet, te rekenen van 1851 tot 1863, vindt men een middencyfer van 7 miljoen franks per jaer. En nog moet men hierby rekening houden van de strategische wegen in de zwitterseche gebirgen, welke het Waliserland met het kanton Bern in gemeenschap brengen, en Lucern met Altorf vereenigen door de verdedigingslyn der Vier Kantons.

54 MILJOEN FRANKS voor het belgisch leger : 7 MILJOEN FRANKS voor het zwitterseche leger, byna twee maal zoo sterk als het belgische :

Ziedaar eene vergelyking die tot rype over- weging zou moeten dienen aen het Staatsbe- stuur van Koning Leopold !

Tongeren, den 3 february.

Mynheer de Redakteur,

Eenige aanzienlyke tongersche familiën, die niet altyd onder hetzelfde politiek vaendel gemarcheerd hebben, hebben goed gevonden van dezen winter eenige soirées of familie- feesten te geven uit dewelke alle politiek gebannen was, hetgeen aan deze feesten een zeldzame gulhartigheid gegeven heeft. Daar- van beklagen zich onze gazettes die aanspraak maken op den naam van liberael. Ah, zeggen zy, gy liberalen en gy katholyken die moest vyanden zyn, gy doet zamen den stop vlieden, gy klinkt de glazen zamen en gy gaet op elkanders gezondheid drinken ; wacht een beetje, oorlog en altyd maer oorlog, en zoo gy dat niet wilt, dan draeijen wy onzen kazak

DE WRAEK, OF DE LAETSTE MOOR VAN GRENADA (Vervolg en einde.)

« Eerst toen de dienaren der gravin Inez nader- den, sprong hy voorwaerts, om haer te bescher- men, en hy had zyn zwaerd reeds getrokken, toen de gravin verscheen.

Toen wierp hy de sleutels van zich, brak zyn zwaerd in tweeën en smeed de stukken op den vloer. Maer terwyl hy dit deed, verhoorde zyn aengezigt zoo veel hoogmoed en onverschrok- kenheid, dat geen der dienaren hem durfde nader- ren. Wat de gravin betreft, roerloos stond zy aen den ondersten trap, met de hand dreigend opgeheven.

Toen zy daer zoo stond, met strakken blik, open mond en lange loushangende haren, dat alles door den akeligen weerschynd der vlammen verlicht werd, geleek zy op iemand, die door een verschrikkelijcken droom is ontwaekt, of die, gelyk de vrouw van Macbeth, nog onder den invloed daarvan wordt voortgedreven. Het kra- ken der balken achter haer wekte haer uit hare wezenloosheid op.

« Grypt die twee mannen ! riep zy, en wees op Hassan en Don Raphaël. Bindt hen, opdat ditmaal geen hunner ontsnappe. — En gy, ging zy voort, terwyl zy hare hand op den arm van een knecht legde, neem een der beste muilzels en ryd, zonder ergens te vertoeren, naer Gre- nada. Daar zult gy naer den Alcade Major gaan, en hem zeggen, dat de moordenaar van myn

weer eens om en dan beginnen wy op de liberalen te funkelen.

Het politiek der tongersche liberale gazetten is niet goed te verstaan. Het is waer dat ik nog van den ouden tyd ben ; het hedendaegsch progres is er nog niet in geluk mynen ouden geest te verlichten. Ik meende dat het heden nog was gelyk eertyds en dat de zwakste party interest had van vrede te maken om niet door de sterkste overrompeld te worden. Ik meende dat de liberalen, die in alle kiezingen het onderste boven geslagen worden, alles met de vrede te winnen hadden. Ik zeide in my zelve : eertyds, toen onze stad in een- dragt leefde, was het arrondissement Tonge- ren in het Senaet, in de Kamer en in den provincialen raed vertegenwoordigd door libe- rale senateurs, door liberale representanten en liberale provinciale raedsheeren. Sedert dat onze stad in oorlog leeft hebben onze liberalen alle veldslagen verloren zoo wel voor het Senaet als voor de Kamer en den provin- cialen-raed. Indien dus iemand moest met vrede gediend zyn, dan waren het wel die- genen die zich als te tolken van het tongersch liberalismus uitgeven.

Er is waerachtig geen middel om die aer- dige jongens kontent te stellen. Is het oorlog, dan klagen zy steenen uit den grond omdat zy geklopt worden ; is het kwestie van vrede, dan vragen zy eenen nieuwen oorlog. Sapa- reert nuch dat noe eens bi ein, zeggen die van Maestricht. Wat my aengaet, ik ben gereed om voorts te gaan met te oorlogen en, als het moet zyn, er met den sabel door te kappen dat de stukken er van vlieden, maer altyd *comme toujours : amo pacem, non timeo bellum*.

De *Limburger* heeft verleden zaterdag bees- teryen verkoelt en in een geillustreerd artikel getoond hoe men uit eenen leeraersstoel op eenen anderen stoel geraekt. Foei, kamaraed, foei. Ik meende dat gy in staet waert om iets beters voort te brengen.

Een oude Tongenier.

Wy meenen aen den *Limburger* moeten bekend te maken dat de persoon welken hy in zyn nummer van verleden zaterdag schynt te bedoelen als den opsteller der correspon- dentie geteekend *Een oude Tongenier*, er geheel en al vreemd aen is, en dat hy aldus dezen achtbaren medeburger op de onver- dienste wyze door lage en persoonlyke aen- randingen beleedigd heeft. Wy hooopen dat de *Limburger* op opregtheid zal hebben zyne beleedigingen terug te trekken.

M. de Gouverneur der provincie Limburg verzoekt de openbare besturen van liefdadig- heid der provincie om onmiddelyk met zorg

zoon gevonden is, en dat hy tevens de schaker is myner dochter. Verzoek hem, terstond zyn ambt te komen uitoefenen, en laet hem bovenal niet vergeten, den scherpreger behoorlyk kennis te geven. — Gy, vervolgte zy tot den waard, die in wanhoop de handen wrong, wees geroost, myn volk zal u den brand helpen blusschen, en ik zal u, voor dat ik van hier ga, genoeg geven, om de beste herberg van al de Spaensche Sierras te kunnen bouwen. Komt ! ieder nu aen zyne taek. Ik heb de myne gekozen. Ik zal by deze twee mannen de wacht houden, en ik zweer u, dat zy my niet zullen ontsnappen.

Op dien oogenblik werden hartverscheurende kreten in de herberg gehoord. Het was Donna Inez, die hare armen om den hals van Don Raphaël hield geklemd, en degenen, die met hem bezig waren, smeekte, hen niet te scheiden, maer haer met hem te laten sterven.

De gravin sloeg een blik vol bittere verachting op haer en zeide smadelijck : Jaeg dat schepsel weg : ik ken haer niet.

De oude hofmeester Geronimo naderde haer in eene medelydende houding, maekte Inez van haren minnaer los en bragt haer in eene andere kamer. Inmiddels waren de andere bedienden der gravin bezig het vuer te blusschen ; hetwelk niet moeilijck was, daer de brand zich nog slechts tot een gedeelte der herberg bepaeld had.

Toen de zoon horen de kimmern rees, zag men de gravin de Penafior in het midden der kamer zitten, terwyl Don Raphaël, en de Moorsche bedelaer slevig geboeid aen hare voeten lagen. Slechts eene uitdrukking kon men op haer gelaet lezen, — die der bevredigde wraekzucht. Wat

te willen opmaken eene omstandige en vol- ledige lyst der kunstvoorwerpen welke in hun bezit zyn. Deze lyst, die voor den 25 february aenstaende aen M. den Gouverneur zal moe- ten toegezonden zyn, zal moeten vermelden de verbeelde onderwerpen, de grootte der wer- ken, de namen der vervaerdigers, de oors- prong, den staet van behoud en andere aanmerkingen waertoe de voorwerpen aen- leiding geven.

De gemeente-kiezers van Tongeren, zullen zich den 8 maert vergaderen om over te gaan tot de kiezing van een lid van den gemeente raed in vervanging van M. Claes, ontslaggever.

Algemeene Maetschappij der Solfers in Sicilië.

Omtrent het einde der maend januarij, den 24 of 26 zal te Brussel en te Antwerpen, ten zelfden tyde als te Londen en op verscheidene plaetsen van Italië de openbare inschryving voor de aktien der ALGEMEENE MAETSCHAPPY VAN DE SOLFERS VAN SICILIË geopend worden.

Onder het getal der Italiaensche bestuurders treffen wy den prins van Santa-Margherita aen, alsmede M. Giorgio Tamajo, en de heren hertog de la Verdura, de Luca, Montechi en Ranco, senators of afgeveerdigden, M. Lutteroth, bankier van Hamburg, en Rubaltino, bankier te Genua, enz., enz.

Onder het getal fransche bestuurders zyn M. de markgraaf de Mirabeau, M. de baron de Boignes, M. Brunfaut, ingenieur, enz.

Onder het getal belgische bestuurders vindt men de zoo achtbare en zoo gekende mannen van M. graef d'Hoffschmidt de Restegno, staats- minister, groot-lid van het eere-legioen, van M. den graef de Baillet-Latour, officier van het Leopoldsorde, lid der Kamer van de volksver- tegenwoordigers, van M. den graef Willem Van- derbrück.

Sicilië is byna het eenigste land der wereld, sinds de solfergroeven van Pouzolles uitgeput zyn, dat natuerlyke solfer oplevert, eene der koopwaren welke dagelyks meer en meer verbruikt worden.

Men kan de uitgestrektheid des koophandels in solfers van Sicilië waarden, door de volgende opgaven welke wy uit een werk van M. Mangin, in het *Dictionnaire du Commerce* van Guillaumin begrepen, volgeerne overnemen.

In 1854 werden 1,062,357 cantaren (eene cantare weegt 80 kilos) solfer uit Sicilië vervoerd, of 85,000 metrische tonnen. — In 1854 heliep de uitvoer tot 1,800,000 cantaren, of 144,000 metrische tonnen. — In 1857 daalde deze tot 127,500 metrische tonnen, maer in 1860 had hy byna 200,000 metrische tonnen bereikt, en in 1861 was hy tot het kolossael cyfer van 250,000 tonnen gerezen.

In Vrankryk wordt jaerlyks omtrent 60,080 tonnen solfer ingevoerd, onder welke 50,000 regtstreeks uit Sicilië komen, en de 10,000 andere

de gevangenen betreft, zy schenen volkomen gelaten. En toch zou een doordringend oog in de laetsrekken van den ouden bedelaer, onlangs zyne gewaende gevoelloosheid, iets van de wreede spottorny en blydschap hebben kunnen lezen, wier uitbarsting hy nauwelijks bedwin- gen kon. Van tyd tot tyd schitterden zyne oogen, als by met onbeschaemde gemeenzaemheid van de gravin naer Don Raphaël blikte ; terwyl zy, door eene enkele gedachte bezig gehouden, dit zelfs niet bemerkte.

Gedurende langen tyd heerschte er een diep stilzwygen, ten eindelyk riep de gravin onge- duldigh uit :

« Wat duert het lang, eer die mannen des gerechts komen !

« Senora ! sprak Ha-san nu, ik begryp uw ongeduld volkomen, doch zoo gy het goed vindt, zal ik u, in afwachting hunner komst, eene ver- telling laten hooren, of liever, zal ik u eene geschiedenis verhalen, die, daarvan ben ik zeker, voor u en den kapitein van belang is.

De gravin lief haer hoofd, dat op haer boezem gezonken was, achteeloos op, gaf een teeken van minachting en verzoek weder in hare hou- ding van diep nadenken.

Don Raphaël bewoog zich in het geheel niet. De Moor, geenszins door de wyze, waarop zyn voorstel ontvangen werd, ontmoedigd, begon met deze woorden :

« Dertig jaren geleden, onder de regering van Philips, bestonden er in Grenada twee mag- tige en evenveel aanzien genietende familiën. Het hoofd der eene was een Muzelman, Soliman el Tegri, een afstammeling van de voormalige

ook wel uit Sicilië doch onregtstreeks met engel- sche vaertuigen.

Byna 80,000 metrische tonnen siciliaensche solfer wordt thans in Engeland ingevoerd, en deze invoer, hoe aanzienlyk hy schynen moge, is nog voor de britsche nyverheid ontoereikend, welke genoodzaekt is van meer dan 70,000 tonnen solfersten in te voeren (waarin nauwe- lyks 40 ten hondert solfer te vinden is), die zy aen scheikundige bewerkingen onderwerpt om er den solfer uit te trekken ; de tegenwoordige opbrengst van Sicilië zou voor zyn verbruik niet voldoende zyn.

Na Engeland en Vrankryk komen voor het verbruiken van den siciliaenschen solfer Noord- Duitschland, de Vereenigde-Staten en België.

De havens ter opzending van solfer zyn Pa- lermo, Licata, Terranova, Catane en eindelyk Girgenti.

Wy zullen hier slechts van den koophandel van Girgenti spreken, omdat het juist in de provincie van Girgenti is dat de solferlagen zyn waer van de Maetschappij zich het bezit heeft verzekeerd ; zy zyn gelegen langs den yzeren weg welke men bezig met maken is.

In deze provincie ligt byna de erts bloot. In 1858 heliep de uitvoer in de eenige haven van Girgenti tot 750,000 metrische kwintalen, het is te zeggen dat byna de helft der solferverbru- king in de wereld, en daertoe werden 374 siciliaensche, engelsche, fransche, amerikaensche en hollandsche vaertuigen gebruikt die omtrent 55,000 tonnen maten.

Het is de vermeerdering der opbrengst van de solfer welke de nieuwe Maetschappij zich tot doel voorstelt. Men weet immers dat men thans in al de wyndanden veel solfer tegen het oilium gebruikt, en ten andere verscheidene vooruit- strevende nyverheden, waer aen de solfers onmis- baer is, hebben ook grootelyks bygedragen om deze mineraelstof in den handel meer en meer te doen vragen.

Zy wordt in aanzienlyke hoeveelheden gebe- zigd by het fabriekeren van zwavelruer, van fosfoorkens, van buskruit, van metalische arti- ficiele zwafels en van mastiek om de steenen en het gegoten yzer aeneen te zetten. Zy wordt insgelyks gebruikt by het vulcaniseren van den caout-chouc, by het solferen der tonnen, pennen, granen ; om zyden, wollen, rietmatten, sponzen, strooi enz. te bleeken ; eindelyk komt zy ook den landbouw ter halpe. In Vrankryk alléén gebruikt men jaerlyks voor al hetgeen wy genoemd heb- ben van 36 tot 40 miljoen kilos solfer.

Maer opdat het bestaandige weze, dat de goede uitslag der nieuwe Maetschappij zeker is, moet men zich voorafzendelyk verzekeeren of Sicilië niet al de solfer geeft welke het geven kan, en of er waerlyk mogelykheid bestaet van dees land meer dan de 250,000 tonnen te doen opleveren, welke tot heden gansch de wereld gerieven moesten.

Om hierop te antwoord n is het voldoende de tienjarige statistiek van het toezicht der mynen te raadplegen. Deze statistiek toont dat, in de eenige provincien van Catania en van Gallanissetta, op 322 bekende solferlagen, er slechts 170 ontgind zyn ; dus is de helft der solfergroeven

koningens des lands ; het hoofd der andere was Don Juan de Penafior, een Christen.

De gravin ontstelde by deze woorden en keek den spreker onrustig aen.

« Ha ! ik wist wel, sprak de bedelaer, dat myne geschiedenis u behagen zou. Maer luister tot het einde toe. Soliman bezat vele rykdommen in Andalusië, schoone kinderen, die zyn roem en trots waren, en een prachtig paleis op het plein Viva-Rambla. Soliman was volmaekt gelukkig en leefde in vrede, steunende op de goede trouw der verdragen. Iederen dag ging hy naer de mos- kee, om den goeden en grooten God te danken, — tot eindelyk, omstreeks dien tyd, Don Juan tot landvoogd over Grenada benoemd werd. Van dien oogenblik af was er rust noch vrede meer voor Soliman el Tegri. Hy werd door Don Juan van verstandhouding met de vyanden des konings beschuldigd en in een donkeren kerker gewor- pen, dien hy na verloop van drie juren, wegens gebrek aen voldoende bewyzen om hem te ver- oordeelen, verliet. In zyn paleis rond hy vrouw noch kinderen weder. Vreemdelingen bewoon- den zyn huis, vreemden, van alle gevoel ont- bloot ; want zy lieten hem door hunne knechten met slagen van de dur verjagen, en toen hy by magte was, om, gevond en in tranen badende, op te staen, las hy, boven den ingang geschreven :

« Dit paleis behoort aea graef Juan de Penafior.

« Wat zegt gy, Senora ? Geloof gy niet, dat Soliman el Tegri zeer te beklagen was ?

De gravin keek den bedelaer strak aen, alsof zy uit zyne gelaetrekken de gedachten, die hem bezielden, poogde te lezen, maer zy zweeg stil.